

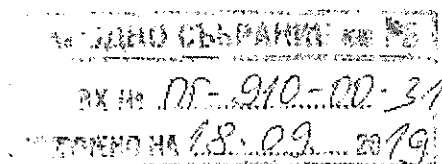

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ - СОФИЯ РЕКТОРАТ

София 1431, Бул. „Април 1976“ 15

тел: +359 2 9152 129, факс: +359 2 953 2816, e-mail: rector@mu-sofia.bg, www.mu-sofia.bg

3654 / 18.09.19

**ДО Г-ЖА МИЛЕНА ДАМЯНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯ ПО
ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА В
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТТО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

КОПИЕ:

**ДО Д-Р ДАНИЕЛА ДАРИТКОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО
ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ В
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТТО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

**ДО Г-ЖА АННА АЛЕКСАНДРОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯ ПО
ПРАВНИ ВЪПРОСИ**

**ДО Г-Н КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ
МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И
НАУКАТА**

**ДО Г-Н КИРИЛ АНАНИЕВ
МИНИСТЪР НА
ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО**

ОТНОСНО: Проект за изменение и допълнение на Закона за висшето образование с № 902-01-42, внесен от Министерски съвет в Народното събрание.

УВАЖАЕМА Г-ЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Във връзка с внесените за разглеждане в Народното събрание проект за изменение и допълнение на Закона за висшето образование, предлагам на Вашето внимание предложенията на МУ-София, съгласувано със становищата на деканите на отделните факултети и директорите на другите учебни звена, обсъдени и приети от Академичния съвет на Университета.

Обобщеното становище ви представяме в следващите няколко пункта:

- 1. ДОПУСНАТ НЕСЪОТВЕТСТВИЕ В РАЗПОРЕДБАТА НА ЧЛ. 26 АЛ. 11 ОТ ЗВО И РАЗПОРЕДБАТА НА ЧЛ. 2А АЛ. 1 ОТ ЗАКОНА ЗА ЛЕЧЕБНИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ**

Посочената разпоредба на чл. 26 ал. 11 от ЗВО е изменена през 2006 година и не е актуализирана повече. Разпоредбата на чл. 2а от ЗИЗ е нова от 2006 г. и е допълвана 2010 година и 2015 година. Измененията са в съответствие с промяната на обществените отношения, които се регулират. Вариантът от 2010 и от 2015 г. на нормата от ЗИЗ разрешава не само факултетите по дентална медицина, но и медицинските факултети на висшите училища да извършват лечебна и диагностична дейност при провеждане на практическо обучение на студенти и докторанти по медицина, дентална медицина и фармация, следдипломно обучение на лекари и лекари по дентална медицина, както и при извършване на научна дейност. Разпоредбата на чл. 26 ал.11 от ЗВО е непроменена от 2006 г. и разрешава само на факултетите по дентална медицина да извършват лечебна дейност при обучение на студенти.

Считам, че трябва да се измени с настоящия проект на Закон за висшето образование разпоредбата на чл. 26 ал. 11 от ЗВО като се предложи в проекта текст сходен с текста на чл. 2а, ал.1 от ЗИЗ.

2. В чл. 78 ал. 3 т. 7 от глава десета Акредитация на висшите училища е въведена проект на разпоредба със следния текст:

„Ал. 3 Оценяването при програмната акредитация е насочено към проверка на изпълнението на: 1... 2... 3..... ..... 7. други критерии, свързани със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското образователно пространство на висше образование.“

Становището ни е, че обществените отношения по акредитацията трябва да се регулират със законови норми в своята цялост, а в проектния текст няма законова конкретика. Критериите за оценка трябва да са известни и ясни на всички правни субекти, а не определями за случая, по неясни критерии и по преценка на органа по акредитация. Ако тази норма препраща към европейските критерии трябва да се посочат точно какви са те и на основание на кой регламент се изискват. Тази неяснота ще създаде нестабилност на правната уредба в тази част, поради това, че дава възможност правилата да се променят по съображения от конюнктурен характер извън професионалния дебат, който се развива в Народното събрание.

3. В чл. 88в ал.6 е въведена следната проектна разпоредба: „По предложение на Министъра на образованието и науката Акредитационният съвет на Националната агенция за оценяване и акредитация отнема институционалната или програмната акредитация на специалност от регулираните професии/ професионални направления на висшето училище, когато са констатирани нарушения на Закона за висшето образование.“ Тази разпоредба е наказателна и следва да бъде ясно изписана, т.е да посочва за какви точно нарушения се отнема „институционалната или програмната акредитация на специалност от регулираните професии/професионални направления на висшето училище“. Например отменената с този проект алинея 5 на чл. 11 е точна. Възможно е да бъдат посочени в проекта повече нарушения или по-малко. Нарушенията задължително трябва да са с оглед

неизпълнението на критериите за акредитация, които също трябва да са изчерпателно посочени.

4. Разпоредбите на проекта в чл. 10, ал. 2; чл. 29, ал.1, т. 4 и ал. 2; чл. 31, ал.1 изречение II-ро и ал. 2 ; чл. 32 ал.1 т.12; чл. 92. ал. 12, заменят трудовия договор сключван от председателя на ОС с новоизбрания ректор с договор за управление сключван от министъра на образованието и науката с новоизбрания ректор, определят съдържанието на договора за управление, отчета на ректора по него и начина на определяне на възнаграждението по договора за управление.

4.1. Относно предложението за изменение на чл. 10, ал. 2, т. 10 от ЗВО, чл. 29, ал. 1, т. 4 и чл. 31, ал. 1 от ЗВО

(„10. сключва договор за управление с ректора на държавното висше училище за срока на неговия мандат при условията и по реда на този закон, осъществява контрол по договора и приема ежегоден отчет за изпълнението му;“)

(т.4.(предишна т.3-ДВ, бр. 60 от 1999 г.) избира с тайно гласуване ректор и, за държавните висши училища, предлага на министъра на образованието и науката сключването на договор по чл. 10, ал. 2, т. 10;“)

(Чл. 31. (1) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., бр. 17 от 2016 г., в сила от 1.03.2016 г.) За ректор, декан и директор на филиал или колеж се избират хабилитирани лица, които работят на основен трудов договор във висшето училище. С избрания ректор на държавно висше училище се сключва договор за управление по чл. 10, ал. 2, т. 6 споразумение по реда на чл. 29, ал. 2, а с избрания декан и директор на филиал или колеж се сключва съответно споразумение по чл. 32, ал. 1, т. 3.)

Предлагам да не се променя чл. 29, ал. 1, т. 4 от ЗВО (съответно чл. 31, ал. 1) тъй като при положение, че ректорът е избран от общото събрание, при спазване на регламентираните процедури, става възможно при отказ на Министъра на бразованието да сключи с него договор за управление да не бъде осъществено неговото назначаване, с което на практика се нарушава академичното самоуправление.

Същото е част от академичната автономия съгласно чл. 19, ал. 3 от ЗВО („Академичната автономия включва академични свободи, академично самоуправление и неприкосновеност на територията на висшето училище.“)

Принципът за академична автономия е заложен в чл. 53, ал. 4 от Конституцията на Република България („висшите училища се ползват с академична автономия“), което поражда възможността нови текстове в ЗВО, противоречащи на този основен принцип да бъдат атакувани в Конституционния съд на Република България.

Относно предложеното допълнение с нова алинея 2 на чл. 92, от ЗВО

(2) Начинът за определяне на размера на възнаграждението на ректора по договора за управление се определя по общи правила за всички държавни висши училища, утвърдени от министъра на образованието и науката. Правилата задължително включват механизъм за определяне на

допълнително възнаграждение в зависимост от изпълнението на заложените в договора цели, задачи и целеви стойности. Възнаграждението се изплаща от бюджета на висшето училище.)

Предлагам същата да отпадне, тъй като приемането на общи правила за всички държавни висши училища няма да отразява спецификата на обучение, материална база, финансова осигуреност и др. фактори.

От друга страна предвиденото допълнително възнаграждение, което ще се определя ще е в зависимост от заложените в договора цели, задачи и целеви стойности, които в отделните случаи може да варират в широк диапазон и да допускат субективно отношение към работата на конкретния ректор.

Посочените в т.4 от настоящото становище предложения за изменение и допълнение на ЗВО са без правна аргументация и яснота какво налага тяхното въвеждане. В проекта липсват мотиви за целения резултат от разширяването на правомощията на министъра на образованието и науката с това ново правомощие: „да сключва договор за управление с ректора на държавното висше училище“. Ако целта е контрол върху дейността по управлението на държавните висши училища то тя е разписана перфектно в настоящата законова регламентация. Например: Министърът на образованието и науката има контролни функции (чл. 10, ал.2, т. 7 и т. 8 от Закона за висшето образование.). Контролът се извършва с проверки и съставяне на констативни протоколи и доклади с препоръки. Тези актове са необходими и задължително следва да се изпълняват от държавното висше училище. Поради това е достатъчно вменените задължения на ректорите да се контролират по досегашния ред, който включва и финансов контрол чрез централизация на бюджета на висшето училище. По този ред може да се контролира и изпълнението на политиката и мандатна програма, която включва и система от мерки за изпълнение на политиката за развитие на висшето училище.

От друга страна договорът за управление е присъщ за управлението на търговските дружества. Договорът за управление е неподходящ за висшите училища тъй като те са с различна структура от тази на търговските дружества. Посочвам следните съществени разлики:

- изборността на всички органи на управление на висшето училище и неговите звена от ръководител катедра до общо събрание на висшето училище;
- относителната самостоятелност на основните звена включително и финансова;
- липса на абсолютна подчиненост във възходящ ред при изпълнението на функциите на органите, както и липсата на правна възможност по-висшестоящия орган да упражнява правата на по-нисшестоящия орган по своя преценка и решение.

Поради това договорът за управление не може да изгълни своето предназначение доколкото в същия има определени задължения и отговорности, вменени само на ректора. Правата и задълженията на ректора

произтичат от ЗВО ето защо допълнително такива не могат да му се вменят с договор за управление, което по същество обезмисля неговото сключване.

Измененията на ЗВО в тази част противоречат на Конституцията на Република България, която определя в ал. 4 на чл. 53, че висшите училища се ползват с академична автономия.

Проф. д-р Виктор Зидков дм
Ректор на Медицински университет - София

